31

DE SACROSANCTA
ET INDIVIDUA
TRINITATE
ORATIO

QVAM HABVIT

IN SACELLO PONTIFICIO VATICANO

XII. Kal. Jun. Anno Intercalari MDCCLXXX.

BIBLIOTECA N... ROMA

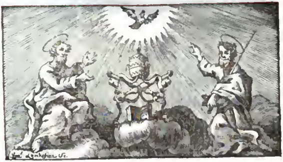
AD SANCTISSIMUM D. N.

PIUM SEXTUM.

D.D. FRANCISCUS CANDIANI

PATRITIUS PAPIENSIS;

AC COLLEGII CLEMENTINI CONVICTOR.

ROMÆ M. DCC. LXXX.

EX TYPOGRAPHIA CRACAS,

SUPERIORUM FACULTATE.

Digitized by Google

Digitized by Google

BEATISSIMO PATRI

AC DOMINO NOSTRO

PIO SEXTO

PONTIFICI MAXIMO

FRANCISCUS CANDIANI

FELICITATEM.

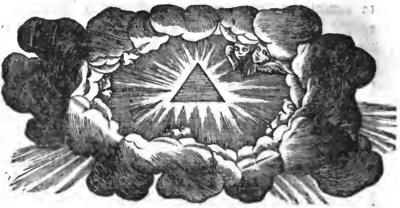
Quae nuper apud Te, Purpuratoſque Senatus tui Patres de debito,certaque imitandi Deum ratione pronunciabam; non illa quidem commonendi, aut excitandi Tui cauſa dicebam, ſed Te ipſum profecto tacitus vel graviſſimum Orationis meæ teſtem, & exemplum cæteris commonſtrabam. Non enim vereor, ne per-

Digitized by Google

peram, aut abundantius hoc de Te dictum existimetur, quod univerſis Chriſtiani Populi ſuffragiis tibi maxime deberi ſentio; ſive enim privatum in te hominem, ſive Pontificem Summum Dei Optimi Maximi fungentem vicibus intuemur, te profecto unum ad Dei prorſus imaginem comparatum læti, lubenteſque recognoſcimus. Quare, quam habui de Deo Uno, ac Trino, Tui omnino juris tota cenſenda eſt Oratio, *a quo omne ſuum repetit firmamentum, ac decus. Reſtat, ut, qua ſoles, Clementia, illam Tibi occurrentem excipias, ſinuque tuo foveas ſobolem jucundiſſimam; meque interim, ſodaleſque meos, qui ſub auſpicatiſſima Tutela Tua degimus, provolutos in genua Apoſtolica Benedictione proſequaris.*

ORA-

Digitized by Google

ORATIO.

SI quid eſt, Beatissime Pater, quod ab optimorum Parentum diſciplina ad liberos divino, humanoque jure potiſſimum, ſpectare videatur; illud profecto eſt, ut eximiam eorundem animi, indolis, virtutumque omnium imaginem in ſe ipſis exprimere glorientur. Quod enim cæteris, ſive fortunæ, ut ajunt, ſive naturæ bonis certius, ſplendidiuſque patrimonium exiſtimatur; in eo procul dubio comparando, tum privatæ, cum publicæ utilitatis ratio omnem liberorum operam ſtudioſiſſime poſtulat. Cum autem quotquot orbis univerſitate continentur homines, communem ſe habere Patrem, eumque longe Beneficentiſſimum, Sapientiſſimum, Sanctiſſimumque, utpo-

Digitized by Google

te Cæleſtem, cujus neque Sanctitatem ignorare, neque diſſimulare beneficia, neque perpetuam de illorum incolumitate ſollicitudinem non internoſcere poſſunt, Deum ſcilicet, quo uno verbo tota perfectionis ſumma conſiſtit, Fidei, rationiſque teſtimonio moneantur; quo tandem ſtudio, libentique virium omnium conatu in id illos incumbere oportet, ut, qui hominum Parens, et appellari, et eſſe non dedignatur, idem tam liberali benevolentia, tantoque exemplo dignos ſe habere liberos gratuletur! Neque enim quidquam eſt, quod aut magis ad nos pertineat, aut noſtra reipſa magis interſit; cum et hoc uno Divinæ in nos caritati debitum filiorum officium rependamus, et filiorum per hoc unum hæreditatem refertiſſimam, ſempiternamque mereamur. Quapropter eo res tota recidit, ut, qua potiſſimum ratione optimum Parentem Deum deceat nos imitari, id noſtra diligenter exquirat oratio. Illud autem dum accurate perſequimur, hoc certiſſimum teneamus, quæ in ſingulis Trinitatis Perſonis ſe nobis exhibent, et occurrunt imitationis exempla, illa nobis ſtudioſe captanda eſſe, atque in ſalutis noſtræ commodum conferenda.

At enim, quot a Divina in nos Natura profecta nobiſcum degere, ac eminere chariſmata novimus, per quæ Deus, ut ait Apoſtolus, lucem inhabitans inacceſſibilem, ac nemini unquam viſus, nec aſpectabilis homini, pervium ſe Fidei noſtræ oculis præbet, ſeque parentem omnium

um

um amantiſſimum profitetur ; tot equidem illa ſunt exemplaria Divinitatis nobis ad imitandum propoſita. Hæc porro recenſeamus Chariſmata ; ſimul enim intelligemus, quid Deo Uni, ac Trino, Parenti noſtro, indiſtincte foris operanti imitationis referre debeamus. Ac primo quidem ; quod ſumus, quodque, ſive per facinus amiſimus, ſive adhuc per miſericordiam retinemus, id omne a Deo Patre, cui præſertim abſolutæ poteſtatis opera tribuuntur, acceptum, derivatumque recognoſcimus: corpus, tum pluribus, cum variis vitæ officiis accommodiſſimum, utpote Opificis Patris manu compactum; animum, Divini profecto halitum, atque Imaginem Spiritus; ſignatum ſuper nos, Teſtem graviſſimum nobilitatis, Vultus Domini Lumen; intelligentiæ, recordationisque vi præditam mentem ; voluntatem, promerendo, fruendoque maxime idoneam ; tantorum porro bonorum ſplendidiſſimum complementum, ac cumulum, optimam cogitationum, operumque omnium moderatricem, Innocentiæ, Juſtitiæque habitudinem: quid, quæſo, amplius deſiderari poteſt, ut numeris omnibus abſolutos, Deoque dignos nos a Patre conditos eſſe fateamur? Quæ, ac quanta, per Deum immortalem, Creatoris beneficentiſſimi teſtimonia! Quot Naturæ prorſus Divinæ in nos traducta Chariſmata! Quæ denique, ac quam fideles ipſiuſmet Patris nobis ſuſceptæ ſimilitudines! Perperam vero hæc tanta hominibus tributa fuiſſe cenſeamus, quæ pro libito, aut deſidioſe negligerent, aut per malitiam

detur-

deturparent; ac non eo potius conſilio tributa, ut, quot in ſe Divinitatis imagines intuerentur, tot in ſe imitationis argumenta habere recognoſcerent; quot ſe Divinitus accepiſſe beneficia viderent, totidem ſe Deo reſponſionis officiis obſtrictos eſſe ſentirent? Quare hoc fixum maneat in cauſa, præclariſſimam Patris imaginem facultatibus animi adumbratam, una cum reſtituto per Mediatorem Dei, atque hominum indumento Juſtitiæ, ita nobis religioſe ſervandam eſſe, ut non modo nihil per nos detrimenti capiat, verum etiam per repetitos imitationis actus magis magiſque ad Divini exemplaris ſimilitudinem provehatur.

An vero minora Filii lineamenta indita nobis eſſe putemus, minoreſque proinde imitandi Filium Fidelibus ſuppetere rationes? Immo vero tot, ac tam penitus animis noſtris inſculpta, ut illius profecto Sapientiæ, qua ipſe eſt *ſplendor gloriæ, ac figura Subſtantiæ* Patris, quaque Patris jus cum offenſoris incolumitate integrum ſervavit, pulcherrimum, ſempiternumque teſtimonium nobis reliquiſſe videatur. Quemadmodum enim Pater ſe ipſum contuens, ac comprehendens, coæternum, ac conſubſtantiale progenerat ſibi Verbum; tum nos ingenitam, qua cum Patre tenemur, affinitatem ſimilitudinis contemplantes, eaque pro dignitate muneris, atque ad mentem Largitoris utentes, quamdam in nobis æternæ Filii generationis imaginem quodammodo prodimus. Quod ſi vero ex ipſa Sapientiæ geneſi ad illius præſertim opera progrediamur, quot,

obſe-

Digitized by Google

obſecro, ac quam perpicua in aſſumpto ſibi ſatisfactionis, Redemptioniſque humanæ miniſterio Divinitatis nobis ſuæ veſtigia, et jura communicavit! An vero ignoramus, poſt ſuſceptam a Verbo humanitatem tantum mortalium generi dignitatis, atque amplitudinis acceſſiſſe, ut cum Dei Filio, Primogenito in multis fratribus, arctiſſimo cognationis vinculo contineamur? Quidquod uno Reparatoris nomine, nonne Filium communem omnium parentem factum, noſque ſibi in miſericordiæ liberos cooptatos, ipſomet teſte, recognoſcimus? Illud enim conſcientia conſtrictum prorſus tenemus, ut denegare vel volentes haudquaquam poſſimus, ex interitu nos, et ſervitute, atque ira in libertatem, vitam, dilectionemque Filiorum Dei per Unigenitum ſic vindicatos fuiſſe, ut hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti interclusum beatitudinis aditum, tanto Mediatore reſerante, penetremus. Quod vero univerſa, atque ſingula Incarnationis, vitæ, Paſſionis, mortiſque ſuæ promerita ad juſtificationem, ſalutemque noſtram Dei Filius omnimode accommodavit; quid, quæſo, hæc tot, ac tanta ſignificant, niſi illud, complura Sapientiæ ſuæ documenta, totidem veluti ſui ſpecies, nobis ne dum animo ſculpta reliquiſſe, verum, quod majus eſt, fidei, atque imitationi noſtræ etiam atque etiam commendaſſe? Quid porro turpius nobis, Deique Filio injurioſius poſſet accidere, quam ſi integram Vultus ſui nobis demandatam imaginem omni vitiorum cæno inqui-

inquinatam, ac deformatam eidem conſpiciendam exhiberemus?

Neque vero Spiritus Charitatis concreditum nobis Typum in hoc præſertim Gratiæ regimine vel leviter attendenti difficile eſt intueri. Cum enim ſuperveniente Miſericordiæ tempore, jugo tandem legis ſoluti, non per legem, ſed per Fidem, ac dilectionem impoſterum conſequamur juſtitiam; terrore utique, et minis, quibus ſervitutis Filii ad mandata legis adigebantur, a Filiis adoptionis ſublatis, ſuaviſſimus Charitatis ſtimulus per Spiritum Sanctum cordibus noſtris adjunctus ad bene utiliterque operandum libere volentes nos movet. In quo quidem ſapientiſſimo Sancti Spiritus magiſterio ad perfectionis ſuæ apicem naturam noſtram provectam licet admirari. Quod enim naturaliter, ſed fruſtra exoptat animus noſter, ſe omnia, quæcunque peragit, ſola voluptatis cauſa peragere; illud ſe Divinitus per Gratiam consecutum eſſe gratulatur. Hoc ſiquidem Spiritus caritatis donum potiſſimum eſt, ut æſtuantem in nobis concupiſcentiæ febri ſanet, ac perficiat voluntatem. Quod enim eſt tam mirum, quam ut eadem, a quibus humana abhorret infirmitas, quæque ad obtinendam animorum ſalutem neceſſario requiruntur, Pænitentiæ opera, ſi blandiſſimo dilectionis rore irrigentur, optatiſſima, ac jucundiſſima Fidelibus videantur? Atqui ita profecto optata, et jucunda per Gratiam videri ſolent, ut libentibus ad illa accedentibus animis, in uberrimos

mos

mos æternæ vitæ fructus celeriter convertantur. Hoc autem, quantumcunque eſt Divinæ Charitatis regimen, quod peregrinos recreat, ac reficit, ſempiternamque iiſdem ſtationem per ſuccreſcentem meritorum cumulum in Patria molitur, ac deſtinat, quid aliud reipſa eſt, quam Spiritus dilectionis benigne impertita hominibus communicatio, illius, inquam, Spiritus, qui, ſicuti mutuæ Patris, ac Filii benevolentiæ Spiraculum eſt, ita, ut utrique, unde derivatur, tum ſibi etiam pro ſuæ Proceſſionis indole operanti teſtimonium perhibeat, id ſibi proprium ſumit, ut Chriſtiani Populi mentes nova quaſi anima inſtruat, et regat; ac Patri, Filio, Sibi denique ipſi per amoris magiſterium ſubmittat? Quare quo demum ſtudio, quantaque ſollicitudine nobis elaborandum eſſe exiſtimemus, ne inditum nobis per Charitatem Spiritus Sancti Typum per meliorum Chariſmatum contemptum obliteremus, præſertim cum ex eo uno Filii Dei dignoſcamur, et ſimus! Quanti potius pulchram Paracliti dilectionem æſtimare, quantum bene illa uti, quantum eam precibus petere, quantum non demereri, quantum denique per eandem ſummum beatitudinis noſtræ opus nos perficere oportet!

Simus ergo imitatores Dei, *ſicut Filii cariſſimi*, illud perpetuo cogitantes, quid ſimilitudinis cum Patre, quid cum Filio, quid cum Spiritu Charitatis nobis intercedat; hæc autem profecto ſimilitudo monebit nos, quibus præſertim officiis accurata Dei imitatio contineatur. *Non*

enim

Digitized by Google

enim, qui Filii carnis, hi Filii Dei; ſed qui meliora æmulantur chariſmata, *illi æſtimantur in ſemine*. Imitabimur porro Patrem Spiritualis ſubſtantiæ noſtræ Archetypum Conditorem, ſi mentis, animique facultates, ac vires in eo cognoſcendo, adorando, omnibus demum ſervitutis muneribus colendo impendamus. Imitabimur Filium lapſæ naturæ humanæ Inſtauratorem Sapientiſſimum, ſi, quæ nobis Sapientiæ ſuæ indidit Sacramenta, iisdem in obtinendo Redemptionis fine maxime utamur. Spiritum tandem Paraclitum imitabimur, mentium, cordiumque noſtrorum Moderatorem, ac Lumen, ſi per rectam Divinæ Charitatis exercitationem, ne dum arctiori in dies cum eo vinculo copulari exoptemus, verum etiam mutuam proximis noſtris amoris operam perſolvamus. Deus autem, cui totum, quod optimum eſt, acceptum referimus, qua miſericordia Pater omnium, tum præcipue Fidelium appellari voluit, quaque imaginem Vultus ſui in Filiis adumbravit, eadem per Gratiam ſuam in nobis illam perficiat, tueatur, atque glorificet.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Digitized by Google